

Декларација на лицата кои живеат во сиромаштија и социјална исклученост

МППС претставува сојуз на околу 92 доброволни, непартиски, невладини организации, неформални здруженија на граѓани, групи за самопомош, синдикати и поединци кои работат на различни полиња и кои ги здружија своите напори за да ги истакнат проблемите со кои се соочуваат граѓаните и се од нивни заеднички интерес, а во насока на промовирање на социјалната еднаквост и правда, партиципативната демократија и граѓанската солидарност, како и со цел да обезбедат одговорност и отчетност на надлежните јавни институции и владини органи во поглед на почитувањето на преземените меѓународни обврски и одговорности.

Активистите на МППС и претставниците на граѓанските организации од цела Република Македонија, поддржани од нашите партнери од ЕАПН, се собраа во Скопје на 24 декемри 2013 година, за да ја ревидираат втората Декларацијата на лицата кои живеат во сиромаштија и социјална исклученост која што беше изработена на Првата конференција во 2012 година, и истета беше предадена на Владата на Република Македонија. На третата конференција се постававија новите барања, бидејќи сега барањата се поопширни оваа Декларација решивме да ја предадеме на Собранието на Република Македонија.

Се здруживме овде заедно, силни во нашата заложба да го привлечеме вниманието на јавноста за тешките услови во кои живеат и проблемите со кои се соочуваат граѓаните на Република Македонија, каде сиромаштијата и социјалната исклученост полека но сигурно продолжува да засегнува се поголем дел на населението.

Владата на Република Македонија и дел од општата јавност очигледно се уште не ја согледуваат сиромаштијата и социјалната исклученост како главен проблем во земјата. Усвоените национални стратегии, до сега, не се спроведуваат на координиран и ефикасен начин. Всушност, Владата на Република Македонија ги игнорира очигледните чекори кои е потребно да бидат преземени со цел да се спречи социјалната исклученост и сиромаштијата во земјава и да се следи светскиот тренд на користење на благодетите кои ги нуди социјално инклузивното општество. Сега, кога се намалуваат странските донации, не се заканува опасност од влошување и отежнување на состојбите.

Регионалната историја и тековната економска криза само го обременуваат овој проблем. Република Македонија е земја во развој, која е на чекор од пристапување во ЕУ, но сепак земја која е изолирана поради внатрешен конфликт.

Работејќи заедно ние активистите и поддржувачите на МППС, веруваме дека Владата на Република Македонија може да обезбеди квалитетен одговор кој ќе помогне во надминувањето на оваа длабока изолација, ќе помогне да се преземат соодветни

чекори потребни за подобри и подостоинствени услови за живот и ќе преземе одлучни чекори во реформирањето на оние делови на легислативата кои само ги зголемуваат постоечките предизвици со кои се соочуваат ранливите и маргинализирани социјални групи.

Оттаму, ние бараме од Вас, во и надвор од Владата на Република Македонија, да ги поддржите нашите напори во справувањето со следните клучни полиња кои не засегаат:

Социјална заштита

Проблем	Барање
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Кратење на државните буџети наменети за социјална заштита ➤ Не препознавање на социјалните партнери (здруженија на граѓани и приватни претпријатија) како даватели на социјални сервиси ➤ Слаб квалитет на услуги што се нудат од областа на социјална заштита ➤ Недостаток на програмите за превенција, рехабилитација и ресоцијализација на посебно вулнерабилни групи (корисници на дроги и алкохол, лица кои живеат во пост трауматски синдром-припадници на безбедносните сили на Р.М. и затвореници) ➤ Утврдување на сексуалната работа како прекршочно дело ➤ Застарена листа на болести кои се сметаат за социјален ризик во Законот за социјална заштита ➤ Немање на механизми за идентификација на лицата изложени на социјален ризик (креирање на бази на податоци за лица во социјален ризик на локално ниво) ➤ Неодреден буџет за имплементација на ратификуваната конвенција за заштита на правата на лицата со хендикеп ➤ Ниска граница на достоинствен живот 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Редовна и правилна распределба на социјалните трансфери кон примателите на социјална помош ➤ Активно вклучување, сертифицирање и кофинансирање од страна на државниот буџет на социјалните партнери при нудење за социјални сервиси ➤ Формирање на институт за лиценцирање на сите профили кои нудат сервиси за социјална заштита ➤ Формирање на центри за превенција, рехабилитација и ресоцијализација на посебно вулнерабилни групи (корисници на дроги и алкохол, лица кои живеат во пост трауматски синдром-припадници на безбедносните сили на Р.М. и затвореници) со програми за вработување ➤ Депенализација на сексуалната работа и утврдување како дејност ➤ Ревидирање и дополнување на листата на болести во Законот за социјалната заштита со болестите ХИВ и Хепатит Ц ➤ Воведување на механизми за идентификација на лицата изложени на социјален ризик (креирање на бази на податоци за лица во социјален ризик на локално ниво) ➤ Издвојување на буџет за имплементација на ратификуваната конвенција за заштита на правата на лицата со хендикеп

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Субвенции за лицата корисници на социјална парична помош во јавниот транспорт ➤ Не субвенционирање или недоволна финансиска поддршка на деца без родителска грижа кои се сместени во алтернативен систем на грижа 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Реално зголемување на сите парични надоместоци до достигнување на достоинствен минимален приход за секој граѓанин ➤ Бесплатен јавен транспорт за лицата корисници на социјална парична помош ➤ Поддршка и унапредување на поддршката во грижата за деца без родители и родителска грижа преку субвенционирање и создавање на јавно-приватно партнерство во системот на алтернативно згрижување
--	--

Здравствената заштита

Проблем	Барање
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Слаб пристап до бесплатни, квалитетни и функционални сервиси за здравствена заштита на сите нивоа ➤ Недоволна сензибилизираност на здравствените работници и соработници за работа со ранливи социјални групи ➤ Непочитување на правата на пациентите ➤ Недостатоци и застој во обезбедувањето на дијагностиката, терапија и рехабилитација за животниот загрозувачките болести. ➤ Изостанува соработка и координираност на здравствените установи од примарната, секундарна и терцијалната здравствена заштита ➤ Не се спроведуваат целосно програмите за здравствена заштита на ранливите групи од страна на Министерството за здравство 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Отворање на соодветни сервиси за примарна и секундарна здравствена заштита со посебен акцент на сервиси за палијативна и долготрајна нега и екипирање на партнажните служби во системот ➤ Дополнување на веќе постоечките наставни програми за здравствени работници со тематски единици за адекватна работа со ранливите групи ➤ Доследна и ефективна промена на Законот за заштита на права на пациенти, Законот за заштита од сите форми на дискриминација и Законот за здравствена заштита ➤ Обезбедување на континуиран пристап до терапија и третман за животниот загрозувачки болести од страна на ФЗО ➤ Да се зајакне соработката и координираноста на здравствените установи од примарната, секундарна и секундарната здравствена заштита ➤ Спроведување на програмите за здравствена заштита на ранливите групи од страна на

- Недостиг на тимови на здравствени работници на здравствените установи во секундарната здравствена заштита (со посебен акцент на помалите градови во Република Македонија)
- Недостиг на поголема информираност за правата и програмите за ранливите групи согласно правната рамка од областа на здравствената заштита
- Доцнење на исплатата на социјалните услуги на корисниците (боледување, породилно и сл.) од страна на ФЗОМ
- Немање на ТБЦ центри
- Ограниченост на постоечката листа со дијагнози кои влегуваат со партиципација (хемофилија и мултиплекс и други)
- Плаќање на партиципација на корисниците на амбулантски и дневноболнички третман во психијатриските установи
- Проблем во однос на вадење на лична документација и оние кои имаат проблем во однос на утврдување на статусот на државјани на Република Македонија и нивно вклучување во системот на здравствената заштита

Министерството за здравство

- Зголемување и зајакнување на тимовите со здравствени работници на здравствените установи во секундарната здравствена заштита (со посебен акцент на помалите градови во Република Македонија)
- Да се зголеми информираноста за правата и програмите за ранливите групи согласно правната регулатива од областа на здравствената заштита
- Утврдување на точна временска рамка за исплата на социјалните услуги на корисниците (боледување, породилно и сл.) од страна на ФЗОМ
- Отварање на ТБЦ центрите
- Да се прошири постоечката листа со дијагнози кои влегуваат со партиципација (хемофилија и мултиплекс и други)
- Ослободување од партиципација на корисниците на амбулантски и дневноболнички третман во психијатриските установи
- Вклучување во системот на здравствена заштита на оние лица кои имаат проблем во однос на вадење на лична документација и оние кои имаат проблем во однос на утврдување на статусот на државјани на Република Македонија

Родови прашања

Проблем	Барање
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Неинформираност и ниска јавна свест за прашањата поврзани со родова и полова рамноправност ➤ Не е операционализирана Стратегијата за заштита од семејно насилство ➤ Непрепознавање на сексуалната ориентација, родовиот идентитет и родовото изразување како основа за недискриминација во законодавството и националните јавни политики ➤ Постои недостаток на одделни форми на социјална заштита за одделните ранливи групи (самохрани родители, жени од етнички малцинства и жени од рурални средини) ➤ Отсутвуваат едукативни активности за промовирање на формите на социјална заштита во руралните средини ➤ Невработеноста на жената и финансиската зависност 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Воведување на сеопфатно сексуално образование во редовниот образовен процес ➤ Подготовка и спроведување на национални акциони планови за Стратегијата за заштита од семејно насилство ➤ Ревидирање и дополнување на законот за заштита од сите форми на дискриминација ➤ Воведување на нови форми на социјална заштита за одделни ранливи групи ➤ Преземање на посебни информативно-едукативни активности за промовирање на системот за социјална заштита во руралните средини ➤ Зголемување на бројот на жени опфатени со активните програми и мерки за вработување.

Невработеност

Проблем	Барање
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Неусогласеност на активните мерки за вработување со побарувањата на пазарот на трудот ➤ Злоупотреба на трудот на ранливите категории граѓани преку нудење на недостоинствени и слабо платени работни места од страна на работодавачите ➤ Квалификувани млади лица се трајно невработени ➤ Отежнато вработување на самохраните родители ➤ Не соодветен систем за евиденција на АВРМ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Зајакнување на капацитетите на социјално-економскиот совет преку вклучување на граѓански здруженија и претставници од групата невработени лица ➤ Воведување на мерки за заштита и контрола врз остварувањето на правата од работен однос за оваа категорија лица ➤ Намалување на страосната граница за пензионирање од 64 години мажи и 62 години жени на 62 години мажи и 60 години жени ➤ Поголемо вклучување на пазарот на трудот на самохраните родители ➤ Ревидирање на системот за евиденција на АВРМ (ако граѓанинот не е навремено пријавен се брише од евиденцијата и нема право да се пријавува една година, а од друга страна пак излегуваат со намалена бројка на невработеност

- Не спроведување на националната стратегија за сиромаштија и социјална исклученост
- Злоупотребување на практиканството.
- Не соодветно информирање за огласување на новите работни места
- Не следење на новите трендови за вработување
- Не застапеност на работни места во систематизациите за лицата со средно стручно образование

- Создавање на услови за сеопфатно доследно спроведување на Националната стратегија и обезбедување на финансии од буџетот на РМ
- Отворање на нови работни места со предност на вработување на практикантите
- Пред завршувањето на календарската година да се огласат слободните работни места за наредната година
- Квалификација, преквалификација и доквалификација според нови трендови
- Поголема застапеност на работни места во систематизациите за лицата со средно стручно образование

За сите нивоа на донесување и креирање на политики

Проблем	Барање
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Слаба вклученост на сиромашните и социјално исклучените лица во креирањето, спроведувањето и евалуацијата на јавните политики за намалување на сиромаштија. ➤ Слаба транспарентност и отчетност на трошењето на државниот буџет во сите области. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Од особена важност е да се обезбеди активно вклучување и фокус кон лицата кои живеат во сиромаштија и социјална исклученост, на сите нивоа на донесување и креирање на политики ➤ Обезбедување јавен ревизорски извештај за државниот буџет од претходната годин

[Македонска платформа против сиромаштија](http://www.mpps.org.mk)

www.mpps.org.mk

[e-mail: info@mpps.org.mk](mailto:info@mpps.org.mk)

